

REIZEN per AUTOCAR

samen geven
we voorrang
aan veiligheid

Nieuwe Uitgave
(2007-2008)

4 sterren "comfort" ... akkoord,
maar 4 sterren "veiligheid" eerst!

ikbenvoor.be >>

Ieder jaar reizen in ons land miljoenen mensen per autocar, voor een excursie of op weg naar hun vakantiebestemming. Voor de overgrote meerderheid loopt alles op wieltjes: de autocar is immers een van de meest veilige vervoermiddelen.

Toch herinneren de zeldzame, maar altijd tragische ongevallen er ons elk jaar aan dat er voortdurend inspanningen moeten worden geleverd om de veiligheid te verbeteren.

Alhoewel de veiligheid in de eerste plaats in handen ligt van de chauffeur, hebben wij allemaal een rol te vervullen. Autocar-bedrijven, chauffeurs, begeleiders, passagiers en ouders: **samen geven we voorrang aan veiligheid.**

Een ongeval kan iedereen overkomen. Deze brochure bevat tips en informatie voor personen die een autocar willen reserveren en voor de reisbegeleiders, om hen te helpen de diverse stappen van de reis op de best mogelijke manier aan te pakken. Hoewel bepaalde elementen vooral verband houden met het vervoer van kinderen, hebben andere betrekking op autocarreizen in het algemeen.

Deze brochure is dus niet enkel bestemd voor leraars of begeleiders van jongeren, maar voor iedereen die een autocarreis onderneemt of organiseert, en zelfs voor chauffeurs, die er zeer nuttige informatie in zullen aantreffen.

1ste stap > het bestek en de bestelling

Om de best mogelijke garanties inzake veiligheid te krijgen, mag u zeker niet aarzelen om bepaalde inlichtingen te vragen over de twee voornaamste elementen van uw reis: het voertuig en de chauffeur. Hiervoor kan u het bestelformulier¹ achteraan deze folder kopiëren en gebruiken om enkele belangrijke vragen te stellen, om zo optimale garanties te bekomen.

Geef de voorkeur aan het bedrijf dat in zijn antwoorden duidelijk voorrang geeft aan de veiligheid.

¹ Dit formulier kan ook gebruikt worden om een prijsofferte aan te vragen.

Een autocar heeft een prijs, veiligheid heeft die niet

Wanneer u het bedrijf kiest waarmee u zult reizen, is het belangrijk dat u een correcte analyse van de prijs-kwaliteitverhouding maakt van alle bestekken die u ontvangt. **Het goedkoopste is niet noodzakelijk het beste.**

Enkele dingen die u moet weten vooraleer u uw keuze maakt (bron: FBAA):

- ★ Een autocar kost minstens € 365 per dag (exclusief BTW en parkeerkosten) + € 0,80 per kilometer²;
- ★ Zoals in andere toeristische sectoren, is autocartoerisme seizoengebonden, wat blijkt uit het prijsverschil naargelang van de gekozen periode. Het hoogseizoen valt tijdens de carnavalvakantie en de maanden april, mei, juni en september; het middenseizoen valt in maart, juli, augustus en oktober, en het laagseizoen in de overige periodes.

² Het gaat hier om basisbedragen die berekend werden op 1 januari 2007 en waarbij nog een hele reeks bijkomende kosten moet worden gevoegd.

★ OK voor de veiligheid,
akkoord met de prijs ! ★

Aarzel niet om bijkomende informatie te vragen indien er opvallende prijsverschillen zijn. In deze sector bestaan geen mirakels!

Indien u bovendien duidelijk uw specifieke wensen kenbaar maakt (aantal te vervoeren personen, bagagevolume, speciale noden...), kan het autocarbedrijf er beter rekening mee houden en ze zo goed mogelijk beantwoorden. Vergeet ook niet te vermelden welke passagiers zullen meereizen (kinderen, tieners, senioren...): dit kan van belang zijn voor de keuze van de chauffeur.

Tot voor kort was het toegelaten om in autocars meer kinderen te vervoeren dan er zitplaatsen waren. Deze regel werd afgeschaft en elk kind moet voortaan beschikken over EEN volledige zitplaats, **ongeacht om welk soort vervoer het gaat (excursie, ophalen van leerlingen...).**

★ **Verwar een autocar niet met een verhuiswagen !** ★

2de stap de voorbereiding van de reis

**De voorbereiding van de reis is belangrijk.
Ga er dus niet lichtzinnig over!**

★ Als begeleider:

Eerst en vooral moet u met de reisverantwoordelijke afspreken wat uw taak is en zelfs schriftelijk vastleggen wat van u verwacht wordt in uitzonderlijke omstandigheden (bijv.: wie zal u vervangen als u net voor de afreis ziek wordt? Wat moet u aanvangen met een kind wiens ouders er niet zijn bij de terugkomst?)

Indien er meerdere begeleiders zijn, let er dan op dat u tijdens de voorbereiding de verschillende taken goed verdeelt om elk misverstand te vermijden.

Tijdens de voorbereiding dient u de ouders vooral te wijzen op enkele zaken om het comfort van de kinderen tijdens de reis te verhogen (zie verder: “Als ouder”). Dit kan een positieve invloed hebben op de veiligheid.

Het is ook leuk om de reis “leerrijk” te laten verlopen. Er is altijd wel iets didactisch te vertellen over bepaalde plaatsen onderweg (bijv. enkele woordjes uitleg over het belang van de haven wanneer u Antwerpen voorbijrijdt).

Dring er bij de ouders op aan hun kinderen op tijd af te zetten aan de opstapplaats, zo loopt de chauffeur niet van bij het begin achter op zijn tijdschema.

Vergeet ook niet de ouders een telefoonnummer te geven waarop ze u kunnen bereiken in noodgevallen.

★ Als ouder:

Het comfort van de kinderen kan een flinke invloed hebben op de veiligheidsomstandigheden. Vergeet niet hen drank en eten te geven (zonder te overdrijven, natuurlijk).

Voor een nachtreis kunnen ook warme kleren en een klein kusentje of een reisdekentje goed van pas komen.

Een boek, tijdschriften, muziek, een computerspelletje en dergelijke kunnen de kinderen bezighouden tijdens de reis.

Al die spullen mogen echter niet te veel wegen. Voor het aantal reistassen en de afmetingen ervan moeten bepaalde regels worden nageleefd. Aarzel niet om inlichtingen in te winnen bij het autocarbedrijf.

Zorg er ook voor dat uw kind bepaalde verplichte documenten (identiteitskaart, reispas indien nodig...) bij zich heeft.

Voor de terugreis kan het interessant zijn een "telefoonketting" te organiseren (u verwittigt de ouders van één kind, die op hun beurt andere ouders verwittigen, enzovoort). Zo kunnen alle betrokkenen snel op de hoogte worden gebracht als er bijvoorbeeld een aanzienlijke vertraging is.

3de stap → het vertrek

Beter voorkomen...

Het moment van vertrek is bijzonder belangrijk. Er moet immers **een gevoel van samenhang** ontstaan tussen passagiers, begeleider(s) en chauffeur(s). Samenhang is de basis voor de optimale veiligheid van iedereen.

Een **tijdelijk partnership** moet de chauffeur en de begeleider verenigen: eerstgenoemde speelt vanuit de belangrijkste rol, maar de verantwoordelijkheid mag niet alleen in zijn handen liggen, verre van zelfs.

Inzake veiligheid blijft de chauffeur natuurlijk de sleutelpersoon tijdens de reis.

★ Als begeleider:

Het is aangeraden om op de dag van vertrek en aankomst te zorgen voor een veilige parkeerplaats voor de autocar, zodat de passagiers vlot kunnen in- of uitstappen en hun bagage veilig kunnen in- of uitladen.

U houdt zich met de kinderen bezig zodra ze in de autocar stappen. Zorg ervoor dat de handbagage goed opgeborgen zit (om te vermijden dat ze valt wanneer er wordt geremd en om, bij problemen, een snelle evacuatie mogelijk te maken). Neem dicht bij de chauffeur plaats, zodat u steeds als eerste kan uitstappen en als laatste kan instappen.

Om mogelijke technische problemen te vermijden, vraagt u de chauffeur of de inzittenden tijdens de reis hun gsm mogen gebruiken. Mobiele telefoons kunnen in sommige gevallen namelijk de werking van de boordinstrumenten verstoren.

Het kan ook nuttig zijn inlichtingen in te winnen over de planning (komt de reisweg van de chauffeur overeen met de vooraf uitgestippelde route, waar en wanneer wordt er voor het eerst halt gehouden ...).

Gezien het grote belang van de technische staat van het voertuig, hoeft u niet te aarzelen de chauffeur te helpen de volgende elementen te controleren:

- de reinheid van de lichten en van de achteruitkijkspiegels;
- de aanwezigheid en de staat van veiligheidsgordels op alle zitplaatsen (indien deze ermee uitgerust zijn);
- de banden, om u ervan te vergewissen dat deze niet versleten zijn;
- ...

In het voertuig moeten ook een geldig keuringsbewijs en een geldige groene verzekeringskaart aanwezig zijn.

Let erop dat de chauffeur wel degelijk in staat is om te rijden (alcohol ...). Bovendien moet hij als hij begint te rijden, in orde zijn met de wettelijke rij- en rusttijden.

Als klant moet u eveneens de contractueel overeengekomen voorwaarden naleven. Indien het voertuig berekend is op 50 personen, moet u erop toezien dat er op het laatste moment geen 51ste persoon komt opdagen... Bij een ongeval kan u trouwens aansprakelijk worden gesteld als u aanwijzingen geeft die strijdig zijn met de wet (bijv. als u de chauffeur vraagt de snelheidsbeperkingen te negeren, of hem ertoe aanzet de rij- en rusttijden niet te respecteren...).

Als er zich een ernstig probleem voordoet, praat u er best over met de chauffeur, of belt u het autocarbedrijf. Helpt dit niet, dan kan u nog altijd het vertrek van de autocar verhinderen. Het is in dat geval ten zeerste aan te raden de aard van het probleem te laten vaststellen door een politieagent.

★ Als ouder:

U vertrekt vroeg genoeg om op tijd op de plaats van afspraak te zijn. Zo bespaart u zichzelf flink wat stress en heeft u alle tijd om een reglementaire parkeerplaats te vinden, zodat u zichzelf (en de anderen) niet in gevaar brengt als u uw kind laat uitstappen.

Hebt u vragen of opmerkingen omtrent dit formulier, meer bepaald over de veiligheid, aarzel dan niet u tot de reisbegeleider te wenden. Deze zal ze meedelen aan de chauffeur of het autocarbedrijf.

★ Als chauffeur:

Hoe groter de samenhang tussen u en de begeleider, hoe vlotter de reis zal verlopen. Voel u dan ook niet beledigd als de begeleider u enkele vragen stelt over de veiligheidsvoorzieningen in de autocar, de wijze waarop het traject zal verlopen en dergelijke meer. Hij heeft ook bepaalde verplichtingen en het is normaal en zelfs geruststellend dat hij zich bekommert om de veiligheid.

Hoewel dit vanzelfsprekend of zelfs overbodig lijkt, moet erop gewezen worden dat u alvorens de reis aan te vatten, in orde moet zijn met de wettelijke rij- en rusttijden. Gezien de uitermate zware verantwoordelijkheid die op u rust, moet u bovendien voldoende fit zijn voor het traject, zowel lichamelijk als geestelijk.

4de stap het traject

Zodra u vertrokken bent, blijft de veiligheid natuurlijk voorrang hebben op de rest, Ook op het uurrooster.

★ Als begeleider:

★ Ten opzichte van de kinderen...

Aarzel niet om van bij het begin van de reis de kinderen erop te wijzen dat ze verplicht zijn hun veiligheidsgordel om te doen als de autocar ermee uitgerust is, zoals bij wet bepaald. Een studie betreffende de ongevallen met kanteling van autocars wijst uit dat indien alle passagiers de gordel dragen, het aantal doden en zwaargewonden afneemt met respectievelijk 60 en 76%.

Kortom: de gordel omdoen duurt niet lang, kost niks en kan levens redden.

Maak ook van de gelegenheid gebruik om hen te zeggen wat ze zeker niet mogen doen (de chauffeur afleiden, met voorwerpen gooien, de zetels beschadigen ...) en breng hen op de hoogte van de planning. Wijs hen er ook op dat ze zich vanaf een bepaald tijdstip rustig moeten houden.

- ★ De bestuurder is goed uitgerust, we mogen hem niet langer laten wachten. ★

Vraag de kinderen na de pauzes op tijd terug in de autocar te zijn, zodat ze de chauffeur niet ergeren en zodat ze zijn tijdschema niet in de war sturen. Vergeet niet om na elke stop te controleren of alle passagiers aan boord zijn. Controleer bij de aankomst of er niets in het voertuig werd vergeten.

★ **Ten opzichte van de chauffeur...**

Spoor hem aan om zijn wettelijke rusttijden (zie verder: "Wetgeving betreffende autocars") te nemen en verhinder niet dat hij bijkomende pauze(s) inlast indien hij dat nodig acht, zelfs in geval van vertraging. Iedereen kan van de gelegenheid gebruik maken om even de benen te strekken.

Waarschuw de chauffeur vriendelijk indien hij duidelijke tekenen van vermoeidheid vertoont (herhaaldelijk geeuwen, met de ogen knipperen, moeite om het hoofd recht te houden ...) of indien hij onvoorzichtig blijkt (snelheidsbeperkingen en/of veiligheidsafstanden niet naleven, ongepast voorbijsteken ...).

Wetgeving betreffende autocars

Een autocar besturen is een beroep met zeer veel verantwoordelijkheid, dat een uiterst professionele ingesteldheid vereist. Het is dus absoluut noodzakelijk dat men de elementaire veiligheidsregels respecteert met betrekking tot de:

Snelheidsbeperkingen

★ **In België**

In de bebouwde kom geldt voor autocars dezelfde snelheidsbeperking als voor personenwagens: 50 km/u. Buiten de bebouwde kom is de snelheid van autocars beperkt tot 75 km/u, uitgezonderd op de volgende wegen:

- autosnelwegen,
- wegen met 2 x 2 rijstroken, met een maximum toegelaten snelheid van 90 km/u.

Verkeersborden kunnen uiteraard een lagere maximumsnelheid opleggen.

★ **In het buitenland**

De snelheidsbeperkingen voor autocars zijn verschillend in het buitenland. Enkele voorbeelden :

	DUITSLAND	SPANJE	FRANKRIJK
BEBOUWDE KOM	50 km/u	50 km/u	50 km/u
WEG MET 4 RIJSTROKEN	100 km/u	90 km/u	90 km/u
AUTOSNELWEG	100 km/u ¹	100 km/u	100 km/u ²

	ITALIË	LUXEMBURG	NEDERLAND
BEBOUWDE KOM	50 km/u	50 km/u	50 km/u
WEG MET 4 RIJSTROKEN	100 km/u	75 km/u	100 km/u
AUTOSNELWEG	100 km/u	90 km/u ³	100 km/u ¹

¹ 80 km/u voor voertuigen zonder "Tempo 100"-machtiging.

² 90 km/u voor voertuigen die niet aan bepaalde voorwaarden voldoen, waaronder ABS.

³ Wegen met 2 x 2 rijstroken gescheiden door een middenberm worden gelijkgesteld met autosnelwegen.

Minimumleeftijd voor het rijbewijs

Een autocarchauffeur moet houder en drager zijn van een rijbewijs type D (+ E als hij een aanhangwagen vervoert van meer dan 750 kg) en beschikken over een rijgeschiktheidsattest. Hij moet ook minstens 21 jaar oud zijn.

Veiligheidsafstand

Artikel 18.2 van de Belgische wetgeving bepaalt dat *“buiten de bebouwde kom de bestuurders van voertuigen en slepen met een maximale toegelaten massa van meer dan 7,5 ton of langer dan 7 meter, onderling een afstand moeten houden van ten minste 50 meter”*.

Inhalen

Bij neerslag is het in België op autosnelwegen, autowegen en wegen met ten minste 4 rijstroken verboden in te halen voor bestuurders van voertuigen met een maximum toegelaten massa van meer dan 7,5 ton. Dit geldt echter niet voor het inhalen van voertuigen die gebruik maken van een baanvak voor traag verkeer en evenmin voor het inhalen van landbouwtractoren.

Rij- en rusttijden

De wetgeving met betrekking tot de rij- en rusttijden van autocarchauffeurs (verordening nr. 561/2006 van de Raad van de Europese Gemeenschappen) is in alle EU-lidstaten van toepassing (opgelet, deze wetgeving zal binnenkort worden verstrengd). Ze is vrij ingewikkeld. In grote lijnen:

- ★ Een chauffeur mag maximaal 9 uur per dag rijden. Tweemaal per week mag hij tot 10 uur per dag rijden.
- ★ Hij mag maximaal 4 uur 30 minuten zonder onderbreking rijden, dan is hij verplicht 3 kwartier rust te nemen. Indien hij dat verkiest, mag hij 15 en 30 minuten rusten, gespreid over een periode van 5 uur 15 minuten.

De autocarbedrijven zijn niet verplicht om verscheidene chauffeurs voor een reis ter beschikking te stellen. Indien de rijtijd van de chauffeur evenwel voorbij is, moet het voertuig ofwel stoppen, of moet een andere chauffeur het stuur overnemen. Het is dus een kwestie van kiezen.

Veiligheidsgordel

Alle nieuwe autocars die sedert 31 maart 2003 in België ingeschreven zijn, moeten op iedere zitplaats uitgerust zijn met veiligheidsgordels en iedere zitplaats moet voorzien zijn van een pictogram dat herinnert aan de verplichte gordeldracht.

★ Ter herinnering

Alcohol, drugs, geneesmiddelen

Alcohol en rijden gaan niet samen, zeker niet wanneer men een autocar bestuurt. Het is dus beter om helemaal geen alcohol te drinken, zelfs al laat de wetgeving in de meeste Europese landen een alcoholgehalte lager dan 0,5 ‰ toe. Aarzel als begeleider niet om de chauffeur terecht te wijzen als hij toch drinkt. Voor rijden onder invloed van drugs geldt in België een nultolerantie.

Soms vergeet men dat ook bepaalde geneesmiddelen een invloed hebben op de rijvaardigheid. Wie dergelijke geneesmiddelen inneemt kan maar beter zo snel mogelijk een huisarts raadplegen: de kans op een verkeersongeval ligt dan immers 2 tot 5 maal hoger.

Vermoeidheid

Iedereen weet dat men moet kiezen tussen drinken of rijden. Rijden met een gebrek aan slaap is echter even gevaarlijk! Vermoeide mensen reageren langzamer, schatten verkeerssituaties moeilijker in en zijn minder alert.

GSM

In de meeste EU-landen is bellen zonder handenvrije kit verboden. Het gebruik van een gsm aan het stuur is echter ook met zo'n kit gevaarlijk. Het is dus beter de gewoonte aan te nemen om bij het vertrek uw mailboxfunctie in te schakelen, en om van de rusttijden gebruik te maken om de binnengelopen berichten te beluisteren en/of (terug) te bellen.

★ In geval van nood:

Bevindt u zich in België en gebeurt er een ongeval waarbij de hulpdiensten (ambulance of brandweer) ter plaatse moeten komen, vorm dan het nummer 100 of 112. Voor een tussenkomst van de politiediensten belt u 101. Als u zich in een EU-lidstaat bevindt, kan u gratis het gemakkelijk te onthouden nummer 112 bellen.

★ Voor informatie over vermoeidheid, alcohol, drugs, geneesmiddelen... tijdens het rijden:

Neem contact op met het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid, Haachtsesteenweg 1405, 1130 Brussel (tel: 02/244.15.11, fax: 02/216.43.42, e-mail: info@bivv.be). Uit de catalogus op de BIVV-website (www.bivv.be) kan u onder andere deze brochure downloaden.

★ Voor informatie over personenvervoer, om een klacht in te dienen of om een inbreuk op de reglementering (rij- en rusttijden, technische staat van het voertuig...) te melden:

Wend u tijdens de kantooruren tot het Directoraat-generaal Vervoer te Land van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, dienst Wegvervoer – Personenvervoer, City Atrium, Vooruitgangstraat 56, 1210 Brussel (tel.: 02/ 277.36.48 of 02/277.36.49; fax: 02/277.40.48; e-mail: weg.trans.route@mobiliteit.fgov.be; www.mobiliteit.fgov.be).

★ Voor meer informatie over het vervoer per autocar:

De Federatie van Belgische Autobus- en Autocarondernemers (FBAA) heeft verschillende instrumenten ontwikkeld om de veiligheid van het vervoer per autocar te verbeteren (fiches voor chauffeurs, video met de belangrijkste veiligheidstips...). Voor meer informatie over de reglementering inzake de rij- en rusttijden, kunt u terecht bij de FBAA op 02/245.35.70, of via e-mail: info@fbaa.be. De FBAA beschikt over een website (www.fbaa.be) en heeft ook een website ontwikkeld over de veiligheid tijdens schoolreizen: www.veiligeschoolreis.org.

★ Voor informatie over de opleiding van begeleiders:

Het Sociaal Fonds organiseert (betalende) opleidingen voor begeleiders. Voor bijkomende inlichtingen, bel 02/245.07.61 (www.fcbo.be).

★ Voor meer informatie over de actie van de ouders uit Jurbise

Op 11 juli 2000 waren de kinderen van de jeugdbeweging uit Jurbise het slachtoffer van een busongeval in Orléans. Hun ouders beslisten een actie op te zetten om de veiligheid van het vervoer van kinderen per autocar te verbeteren. Zij hebben onder andere hun medewerking verleend bij het opstellen van deze brochure.

